

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v. za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Pastirski list.

Ljubljanski škof je za božične praznike izdal pastirski list, v katerem se je predrznil prepovedati več slovenskih listov, mej njimi tudi »Rodoljuba«.

S tem je grešil proti veljavni postavi, grešil proti kazenskemu zakonu. Njegov pastirski list obsega ščuvanje proti različnim listom, ščuvanje k sovražnosti, povzljanje na bojkot v smislu paragrafa 302. kazenskega zakona, a da državno pravdnštvo pastirskega lista ni konfisciralo, to je obudilo splošno ogorčenje.

Ljubljanski škof je torej storil kaznjivo dejanje in sicer tako, ki bi se moralo po § 302. kaznovati s hudim zaporom od treh do šestih mesecev. Zapri seveda škofa ne bodo, na to niti v sanjah ni misliti v naši državi. Seveda kje drugod bi najbrže ne postopali tako, a gotovo je, da bi se v kaki drugi državi tudi noben škof ne podstopil, izdati tacega pastirskega lista, to je samo v naši državi mogoče. Zato je pa tudi ta država tako daleč prišla, da že nič več ne šteje.

Škofova prepoved našega in družih listov kaže, da je klerikalizem ničvredno sleparstvo. Ko bi se klerikalci borili za dobra načela, za pošteno stvar, ne bi se bali nekaterih listov. Prav to, da se oni, ki imajo neizmerno bogastvo v rokah, ki imajo prižnice in spovednice na razpolaganje, poslužijo najgršega nasilstva, najhujšega terorizma proti nekaterim listom, to kaže, da njihova načela niso nič vredna, in da stori dobro in Bogu dopadljivo delo, kdor pomaga uničevati klerikalizem.

Škofova prepoved kaže, kako se klerikalizem boji poštene moške besede, ta prepoved nam kaže, da se klerikalstvo čuti tako gnilo in slabo, da mora delati s kaznjivim nasilstvom, ako se hoče obvarovati. To je za vse napredne slovenske rodoljube jako veselo znamenje. Ako se bomo držali, kakor doslej, ako bomo delali kakor doslej, premagali bomo tudi na Kranjskem gospodstvo klerikalstva in se rešili iz sužnosti laških prelatov in njihovih slovenskih hlapcev.

Delujte torej za »Rodoljuba«, razširjajte ga po vseh krajih naše domovine, da zadušimo strupeno kugo klerikalizma.

Velik semenj.

Slovinci smo do 60 odstotkov prebivalstva kmetovalci. Če hoče kdo v kratkem času preceniti, koliko velja gospodarstvo kmetije v kakem okraju, stori najboljšo, da obiše kak velik semenj dotičnega okraja. Tam spozna po živini, na semenj prignani, ako je gospodarstvo dotičnega

okraja dobro, ali ne, oziroma, če zamore človek istega kraja kot kmet dobro ali slabo izhajati. Na semnju se pokaže človek sam v svoji zunajnosti, vidi se mu na telesu, ako dobro ali slabo živi, vidi se pa to tudi po njegovi na prodaj postavljeni živini. Slovenci imamo več krajev, v katerih so vsako leto semnji, ki prebivalstvo več okrajev tja zwabijo. Taki semnji so v Ljubljani, na Bučki, v Novem mestu, v Divači, v Celju, v Ptuj, v Mariboru, v Slov. Gradcu itd. Na velike semnje teh krajev pride živina in človek iz daleč na na okolo in tje se pripelje na trg po večjem dobra trgovinska stvar; ali imamo tudi nekaj krajev, v katerih so veliki semnji, na katere se pa trgovinske stvari le iz okolice na 6 do 10 ur daleč na okolo pripeljejo. Taki so semnji za svinje v Št. Jerneju in Novem mestu, za konje v Št. Juriju pri Celju, za hmelj v Žalcu, za govejo živino v Laškem trgu ter v Zatičini.

Na dan sv. Katarine, 25. novembra, je v Zatičini velik semenj. Ta kraj je v zgodovini slov. gospodarstva že iz srednjega veka znan. Tam so urejevali »beli mnih«, Cistercijenci, v glavnem njihovem samostanu kmetijsko gospodarstvo veliko slovenske zemlje srednjega veka, ki je, kakor znano temeljilo na tlaki in desetini. Ko je cesar Jožef II. pred 100 leti samostane teh mnihov razpusil, hoteč odpraviti tlako in desetino, prišlo je veliko sto oralov dobre zemlje v kmetske roke kot prosta lastina in to posebno po letu 1848. V Zatičini bili so že v srednjem veku precejšnji semnji, ker tam je bilo središče gospodarstva, tlake in desetine za veliki okrog Dolenjske. Pomisliti je, da sta bili tudi veliki grajščini Čušperk last Cistercijencev, ter da so imeli isti velika posestva v Novem mestu in njega okolici in je bil velik njihov samostan tudi v Kostanjevici ter v Bistri pri Vrhniki in na Štajerskem Zajčji samostan. Prijatelji Cistercijencev na Slovenskem pravijo, da je v temenški dolini zaradi tega boljše kmetsko gospodarstvo, ker so ga Cistercijenci tam upeljali. Pobožni ti pisci se malo motijo. Dobri kmeti so nastali v dolini Temence šele po razpustu zatiškega samostana, ker so le-ti prišli po razpustu samostana v last večjih kmetij in so te večje kmetije tekom preteklih sto let šele nastale. — Še danes se kmeti temenške doline dobro držijo. To se vidi na velikem semnju sv. Katarine in se je to posebno vidilo to leto. Od 9. do 11. ure se je živina pripeljala na semnjišče. Začetkoma prišle so majhne uboge kravice in junci Suhokranjčanov. Dlaka je tej živini silila proti glavam, kosmata je bila ta živina ko medved. Suša je letos Suhokranjčane oškodovala, njihova živina se je mogla še

koncem novembra pasti. Pa velike goveje živine tam tudi v najboljših letih ni dosti. V Suhi Kranji je kraški svet. Ali Temenčani so možje! To je živina! Pripeljali so na ta semenj gotovo 400 parov velikih, lepih volov. Kupci iz Moravskega, iz Tirolskega in iz Solnograškega pokupili so okolo 250 parov volov in sicev rejnih in rejenih. Moravski kupci so rejne vole kupovali za fabrike, sladkarne, da jih tam odebelijo. Pravijo ti kupci, da se dolenjska goveja živina rada v par mesecih za mesnico zredi. Debeli voli so bili na tem semnišču kaj lepi. Človek, ki redkokrat volovsko meso užiti dobi, bi kar le ugriznil v to živo žival. Skupili so naši Temenčani dosti denarja ta dan; v treh urah se je štelo okolo 60 tisoč gold. Ti prodani voli (cene so bile od 300—500 gld.) so kazali, da so v krajih bili zrejeni, v katerih je dosti nemške detelje ter žita in sočivja. Naš Temenčan da v mlin bob, fižol, ječmen, lan ter s tem in kuhanim krompirjem dobro rezanico pomeša in tako debelo živino v par mesecih napravi. Če že nima doma naraščaja, kupi na semnju v Bučki in Veliki Loki spomladi par rejnih vol za 250 do 300 gld. in dela do jeseni z njimi, potem jih za mesarja par mesecev redi in 150 gld. tako pridobi razven storjenega mu dela. Koliko je slovenskih krajev, v katerih bi ljudje zadovoljni bili, če bi toliko žita, krompirja sočivja za-se imeli, kolikor ga temenški voli pojedjo.

Zadovoljno ljudstvo smo videli na zatiškem semnju. Dobro je oblečeno in dobro rejeno. Žal pa tudi nasprotno v Suho-Kranjčanih. V temenški dolini še naš dolenjski kmet ni močno parceliran. Tako ima lahko 100—200 mernikov ajde in mu ni treba kuruznih žgancev jesti brez zabele. Tukaj se prašiči redijo, jih imajo s čem do masti zrediti. Čudno je to, da packov ne zreajo, kupijo jih na Dolenjskem, kakor nazivljajo okolico Št. Jerneja. Jim mladiči ne strijo, pravijo. Tudi dobro, Dolenjci lahko packov na tisoče prodajo, ker tamošnje ženice nimajo rok za odebeljenje prašičev. Po tej roki v Suhi Kranji malnarji in kmeti-temenčani svoje neveste iščejo. Pri snubljenju se vpraša, če ima dekle roko za svinjerejo.

Zatiški semenj je velik. Ga je dobro večkrat pogledati onim, ki naše kmetsko gospodarstvo naprej spraviti hočejo. Tako tudi kak veliki jesenski semenj v Laškem trgu. Ali zatiški je menda glede goveje živine največji na Slovenskem. Ta semenj daje dosti nauka. Vsaj pa tega: konj je mrha, vol je mož. Vzemimo največje spomladne semnje na Bučki, veliko konj se zanje pripelje, ali kaj je to: 80—150 gld.! Ali snel je konj toliko, kakor par juncev

do spolnjenega družega leta, ki 200 gld. dajo in v vsakem času. Gorati nemški kraji popuščajo v živinoreji. Žalostno je brati, da tam kmetije, ki so do 40 glav goveje živine imele in najlepše, razpadajo, kmet svoje planine bogatašem za rejo divjačine in krmo za to prodaja. Prej so bili v teh planinskih deželah največji semnji za govejo živino, naši slovenski pa za laške kraje. Zdaj hodi Nemec, Čeh k nam po govejo živino. — Mrhe stran, uči veliki zatiški semenj na dan sv. Katarine, zdaj celo, ko bicikelj, električni tramvaj konjereji tla spodkopavata! In kjer je goveja živina, je tudi maslo in mleko. Je dosti boljše, če vzame kosec sabo liter mleka, kakor pa frakelj šnopsa. Bo več nakosil. In zraven hleva goveje živine izhaja tudi dobro prešičji hlev in ni treba nad mizo obesiti kos sala, ko se suhi koruzni žganci jejo in se sme le pogledati na salo.

S. K.

Politični pregled.

Novo ministrstvo. Odkar ni izšel »Rodoljub«, se je zgodila važna prememba v vladi. Ministrstvo Clary je odstopilo, in na krmilo je prišlo novo ministrstvo, kateremu stoji na čelo bivši železnični minister Wittek. Ta vlada je imela samo nalogo, uveljaviti tiste zakone, katerih državni zbor ni rešil. To se je zgodilo, in vlada se že pripravlja, da odstopi. Že tekom tega meseca dobimo novo vlado. Na čelu jej bo stal dr. Körber, ki je bil v Claryjevi vladi minister notranjih del. Njegova naloga bo, doseči porazumljenje mej Čehi. Za to se delajo že sedaj priprave, vendar ni dosti upanja, da bodo pogajanja imela kaj uspeha.

Deželni zbori, ki so bili sklicani na dan 29. decembra, so se že zopet razšli. V nekaterih deželnih zborih sploh ni bilo nikake debate. Najživahnejše so bile v češkem in v štajerskem. V češkem so Čehi ostro prijemali vlado, dr. Baxa pa je žalil tudi cesarja. V štajerskem je Walz napadal Slovence in zlasti celjske sodnike, na kar je Robič zagrozil, da izstopijo Slovenci iz deželnega zbora.

V delegacijah so bile v zadnjih sejah prav ostre razprave. Zlasti je češki delegat dr. Gregor prijemal ministra zunanjih del grofa Goluchowskega in pa trozvezo ter brez ovinkov izjavil, da mej Čehi gineva dinastiški čut. Vladne kroge je ta rezki govor tako poparil, da grof Goluchowski nanj nobene besede ni odgovoril.

Dopolnilne volitve za češki deželni zbor, ki so se vršile v nekaterih nemških okrajih na češkem, so izpadle ugodno za nemške radikalce. Izvoljeni so bili skoraj sami Schönererjanci, ki delujejo na to, da bi Nemčija pograbila našo državno polovico.

Vojna v južni Afriki je za Angleže tako rekoč izgubljena. Angleške armade so bile na vseh koncih pobite. Zadnje dni se je sicer poročalo, da so Angleži Bure naklestili in zavzeli Kolesberg, ali danes imajo Buri to mesto zopet v rokah. Angleška ni v stanju spraviti toliko vojaštva na noge, da bi se mogla uspešno bojevati proti Burom, in ker se tudi v Kaplandiji širi ustaja, utegne biti kmalu konec angleškemu gospodstvu v južni Afriki.

Domače in razne novice.

Deželni zbor kranjski je imel dne 29. decembra svojo prvo sejo. Deželni glavar Detela se je spominjal nekaterih važnih dogodkov v 19. stoletju in umrlega poslanca Perdana ter zaklical cesarju »Slava«. Posl. Murnik je potem poročal o začasnem pobiranju deželnih priklad 1. 1900. in je nujno predlagal: Visoki deželni zbor izvoli skleniti: I. V pokritje primankljajev pri deželnem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja 1900 dalje do onega časa, ko se priklade za leto 1900 končno veljavno ustanove, sledeče priklade: 40% doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa; 2. samostojne naklade: a) od porabe likerjev in vseh oslajenih opojnih pijač po 30 K od vsakega hektolitra in od porabe vseh drugih opojnih pijač po 60 h od vsake hektolitrske stopinje; b) od vsakega hektolitra porabljenega piva po 2 K. 3. 4% doklada na polni predpis vseh direktnih davkov z izjemo osebnega dohodnega davka. II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepu pod I. Najvišje potrjenje. Predlog je bil brez debate odobren. Ostala poročila deželnega odbora so se odkazala pristojnim odsekom, na kar se je seja za nekaj časa pretrgala, da se poslanci dogovore glede volitve v davčne komisije. V deželno komisijo za pridobinski davek so bili po predlogu poslanca Murnika izvoljeni kot člani Ferdinand Souvan, Ivan Gogola in Ed. Regnard, kot namestnika pa Andrej Gassner in Avg. Drelse. V prizivno komisijo za personalno dohodarino so bili izvoljeni: iz kurije veleposestva: dr. M. baron Wurzbach, členom dr. Teodor Rudesch in K. Luckmann; za namestnika iz kurije mest in trgov na mesto Petra Grassellija dr. Danilo Majaron namestnikom; iz kurije kmetijskih občin Andrej Kalan za člana in Ivan Božič za namestnika; iz cele zbornice pa Oton pl. Detela in P. Grasselli.

C. kr. kmetijska družba kranjska je sklenila, da bode skušala kupčijo s čistokrvno plemeno živino podpirati tako, da ustanovi nekako posredovalnico za prodajo plemene govedi. Glavni odbor bo namreč vodil zapisnik plemene živine, ki je v deželi na prodaj, ter bo kupcem, ki žele tako živino, postregel z naslovi. S primerno reklamo bo tudi skušal kupce v deželo privabiti. Da bo odbor mogel sestaviti zapisnik, pozivljajo se posestniki take živine, naj mu sporoče število plemene govedi, ki je na prodaj, plemo, starost in približno težo posameznih živinčet in množino mleka, ki jo dajejo posamezne krave. — Nadalje sklenila je kmetijska družba, izdajati »kmetijsko knjižnico«, ki bo izhajala v drobnih zvezkih v nedoločenem roku. Vsebinsko posameznim zvezkom bodi zajeta iz posameznih panog kmetijske vede. Kot prvi zvezek te knjižnice izdala je družba ravnokar »Gnoj in gnojenje«, ki stane 20 kr. s poštnino vred. — Konečno je kmetijska družba kranjska sklenila, obrniti se do c. kr. poljedelskega ministrstva za prispevek k režijskim troškom, kakor ga daje vsem drugim družbam.

Važna sodnijska razprava. Doslej je bila pri pismenih oporokah navada, da se ni vpraševalo, na kakšen način se je izvršil podpis oseb, ki ne znajo pisati. Zato se je vkoreninila na deželi vera, da

zadošča, ako se pisanja nevešča oseba, ki dela pismeno oporoko, peresa samo dotakne. Pri nekem slučaju pa je ljubljansko in graško sodišče razsodilo, da vzlic tej navadi take oporoke ne veljajo, če dotični testator ni napravil lastnoročno križca na oporočni listini sami. Posledice te sodne razsodbe je ta, da bo na deželi več oporok neveljavnih, če ne bodo napravljali testatorji križcev lastnoročno. Na to opozarjamo zlasti tiste župnike in kapelane, ki se vtikajo v vsako oporoko, da pazijo na to, da se dosedanja nezakonita navada samega dotikanja peresa opusti, ter da poskrbe za to, da se vrše poslej podpisi ali vsaj podkrižanje pravilno, t. j. lastnoročno na listini sami.

Prvi Slovenec v štajerskem deželnem šolskem svetu. Vlada je imenovala mariborskega gimnazijskega ravnatelja Glowackega članom deželnega šolskega sveta.

Vipavske občinske volitve so se vršile 28. decembra. Narodna stranka je v prvem in v drugem razredu sijajno zmagala, tretji razred pa je prostovoljno prepustila klerikalcem, da bo imela z njihovi zastopniki včasih kaj špasa.

Koroških Slovencev borba za slovenske šole. Znano je, kako trpko borbo bijejo koroški Slovenci že dolgo vrsto let za narodne šole, za to, da se jim vendar enkrat dá pravica, zajamčena v naravnih in tudi v državnih postavah. Mnogo uspeha v hudi borbi pač še nismo dosegli. Razni činitelji, zlasti pa vseskozi nam sovražno uradništvo in učiteljstvo je znalo na vse mogoče, tolikokrat tudi povsem nepošteno načine doseči, da cilja nismo dosegli. Da tolike ovire vendar niso ljudem še vzele vsega poguma, kaže nam nastop vrlega krajnega šolskega sveta na Brnci ob Beljaku, ki je prosil za slovensko šolo. Ta ukrep moramo pozdraviti z največjim veseljem ter želeti najboljšega uspeha. Ga bodo-li slovenski možje dosegli? Nasprotniki so že na delu. V nemškonacionalnih »Kärntner Nachrichten« pišejo z vso grdobno zoper omenjeni sklep, v občini so začeli zvižno nabirati podpise za protiprošnjo. Tako bodo i tu napeli vse sovražne sile, da zabranijo Slovincem skromno pravico, da zabranijo, da bi se slovenska deca poučevala v materinem jeziku. In le bati se je, da se jim nakana zopet posreči.

Dopolnilna deželnozborska volitev v trgovski in obrtni zbornici kranjski na mesto umrlega poslanca Perdana, je določena na dan 20. t. m.

Državne podpore v znesku 350 gld. je vlada dovolila za napravo drevesnice v Bršlinu pri Novem mestu.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil v deželnem zboru kranjskem sprejeta zakona o lovskih kartah in o uvrstitvi zagrebške državne ceste v Kandiji mej deželne ceste.

Deželne podpore. V minolem letu je kranjski deželni odbor dovolil podpor pogorelcem 3130 gld., vsled toče 3000 gld., vsled povodnji 100 gld., vsled bede 1143 goldidarjev.

Slab „ofer“. Iz Zagorja ob Savi se nam piše: Za sv. Štefana dan bilo je pri nas oznanjeno darovanje (»ofer«) zjutraj pri maši in ob 10. uri za tukajšnjega družega kapelana, ker je njegovo materijalno stanje res vsega usmiljenja vredno. Ker daruje običajno prvo mašo naš »veliki«

kapelan Škrjanec, ustopil se je ta kraj altarja ter čakal darovalcev. A čakal jih je zaman, bilo ni nikogar. Videti je bilo le sumljivo šepetanje, drezanje in porogljivih posmehov po cerkvi. Deseto mašo daroval je g. Hybašek sam in sedaj je bilo videti res obilo ljudstva pri darovanju zanj, mej njimi celo »brezvercev«. Gotovo pa bi se bilo še to bolj obneslo, da nimamo tu politikujočega kapelana Škrjanca, kateri si je s svojim postopanje provzročil nejevolje in mržnje. Le svojemu mnogo bolje plačanemu kolegi ima se toraj g. Hybašek zahvaliti, da je izostal marsikak penez zanj. Dobro se še gotovo spominja g. Hybašek, da so mu svoj čas v boleznih zbirali takozvani »brezverci« kar po gostilnah, uvidevši njegovo res veliko potrebo. Sicer pa nam ni nikakor umljivo, po kaki pravici se pri nas oznanja »ofer« za kapelane pri tako ogromnem cerkvenem bogastvu? Svoj čas poročali smo o žalostnem vsprejemu gospoda knezoškofa Jegliča, potem o kolekturi Škrjančevi in sedaj zopet slučaj splošne ljudske mržnje, ko morajo še nedolžni trpeti. A vse to še ne odpre gotovim merodajnim krogom očij, kam plovejo gotovi novodobni duhovski srboriteži. Le tako dalje!

Slovenski veleposestniki na Gorškem so, na mesto grofa Coroninija izvolili deželni poslanec tolminskega župana g. Oskarja Gaberščeka.

Dosedanje dopisnice smejo se vporabljeni še do 31. marca, vendar se morajo pritisniti znamka za 1 vinar, ker stanejo nove dopisnice 5 vinarjev.

Šolskih vrtov je bilo v minoletem letu na Kranjskem 229, sadnih drevesnic 171. Za šolske vrte je deželni odbor dovolil podpor 570 gld., za sadne drevesnice 420 gld.

Nov Notar. Notarjem v Mokronogu je imenovan gosp. Makso Koser, doslej notar v Ptuj.

Prepoved prešičjega uvoza. Iz okrajev Pregrada, Krapina in Kranjec je prepovedano uvažati prešiče v Avstrijo.

Premije za pobite živali. V dobi od 1. oktobra 1898, do 1. oktobra 1899 je kranjska dežela izplačala: za 1 medvedkinjo 40 gld., 1 mlado medvedkinjo 10 gld., 1 hijeno 20 gld., za 32 vider 64 gld. in za 6 steklih psov 30 gld.

Izseljevanje v Ameriko. Tekom letošnjega leta se je samo iz političnih okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Krško izselili 730 oseb v Ameriko. To so seveda le tiste, za katere se ve. Koliko jih je pa še skrivaj odrinilo in koliko jih je šlo iz Notranjske!

Pruska nestrpnost. Pruska vlada je slovenskemu frančiškanskemu patru Ananiji, ki je prišel v poresko-vestfalske kraje, prepovedala, da bi o božičnem času opravljal dušno pastirstvo mej ondotnimi slovenskimi delavci.

Poskušen roparski umor. Pred Božičem je neki Peter Carli iz Ponikve na Bači pri Tolminu napadel gostilničarko Marijano Kendo in njeno deklo, je obe nevarno ranil in potem oropal kacij 30 gld. Orožniki so ga tri dni potem zasačili in izročili sodišču.

Iz Gornjih Ponikev pri Trebnjem se nam poroča: V gozdu od vasi Rodne 10 minut oddaljeno je našel hlapec Radelja mrtvega otroka, kojega je najbrž povila kaka nezakonska mati in pustila v snegu. Otroku je bila glava najbrž od

kake živali odjedena, zavrt je bil v mordercu. Oblastvu in žandarmeriji se je obvestilo.

Poskušen umor. Marinič Josip, nadredar v Pazinu, doma pa iz Vedrjana, star 54 let, je opravljal dne 24. m. m. po noči svojo službo v spremstvu dveh drugih redarjev. Ko se približajo stražarji cerkvi, v kateri se je vršila baš polnočna služba božja, skoči iz družbe mladih ljudi, stoječih blizu cerkve nekdo, potegne iz žepa samokres ter ga sproži nadredarju Mariniču v levo lice. Marinič se je zgrudil na tla, ostala dva redarja sta pa prijela drznega napadalca. Prihiteli so drugi ljudje, vzdignili ranjenca ter ga prenesli domov. Poklicali so naglo občinskega zdravnika, ki je konstatiral, da je prodrla krogla skoz levo lice proti grlu. Drugi dan so prepeljali Mariniča v tržaško bolnico, da mu tam izvlečejo kroglo.

Nesreča na železnici. V soboto dne 23. decembra zjutraj trčila sta v Kalsdorfu na Štajerskem dva tovorna vlaka. Ponesrečila sta se kondukterja Franc Ehrlich in Franc Kocbek. Železniška proga je bila pri tem tako poškodovana, da so poštni vlak morali dalje časa zadržati v Mariboru. — Štiriindvajset ur po tej nesreči se je zopet v Kalsdorfu primerila še groznejša nesreča. V nedeljo 24. decembra ob 4. uri zjutraj priletel je brzovlak iz Trsta v tovorni vlak. Vtisek je bil strašen. Preplašeni potniki so skakali skozi okna. Ranjeni so bili skoro vsi potniki, toda k sreči ne nevarno. Hujše pa se je godilo službujočemu osobju. V poštne vozu je stisnilo tramovje poštne kondukterja Statkeja tako, da so mu noge večkrat zlomljene. Peč se je prevrnila in ogenj se je hipoma razširil po poštne žakljih. Nihče se ni upal v voz. Statkejeve noge so že pričele goreti. V največji sili je svojemu prijatelju prišel na pomoč lokomotivni vodja Brichta, ki je bil sam ranjen. Oprostil je Statkeja, katerega noge so bile že popolnoma sežgane. Brezzavestnega kondukterja so prenesli v čakalnico, kjer se je tudi Brichta vsled dobljenih opeklin brezzavesten zgrudil na tla. Tudi poštni oficial Habal in poštni sluga Šantel sta močno ranjena. V spalnem vagonu je zgorela vsa prtljaga. Iz gorečega poštne voza so rešili samo nekaj poštne žakljev, jednega s 500.000 gld. in jednega s 15.000 kron. Ostala pošta je zgorela. Trije vozovi brzovlaka so popolnoma zgoreli, pet voz tovrnega vlaka je povse razbitih, dvanajst močno poškodovanih. Ogenj je divjal na mestu do tretje ure popoldne! Šele ob 6. uri popoldne je bila proga prosta. — Skoro ob istem času ob polu 4. uri zjutraj 24. decembra se je zgodila nesreča tudi na mariborskem kolodvoru. Brzovlak z Dunaja je trčnil v vlak, katerega so ondi premikali. Petnajst voz in obe lokomotive so zelo poškodovani. Tudi tu je nastal ogenj v poštne vozu ter so zgorela pisma in vrednostni papirji. Pol dneva je bila zaprta proga. Oseb ni nič poškodovanih. — Končno se je zgodila še četrta nesreča v bližini Budimpešte na postaji B i a - T o r b a g y. Vsled velikega prometa imeli so vlaki izvanredne zamude ter sta na tej postaji trčnila skupaj dva poštne vlaka. Mnogo oseb je bilo ranjenih, poštne oficiala Egle so dobili mrtvega pod razvalinami poštne voza, drugemu poštne uradniku je udrta črepinja.

Važno slovensko podjetje. V Celju se je osnovalo velevažno narodno podjetje: »Trgovska obrtna zadruga »Merkur« z nemejeno zavezo«. Osnovanje te zadruge je eno najvažnejših narodnih podjetij, kar se jih je začelo v zadnjem času na Spodnjem Štajerskem. Zadruga »Merkur« ima namen, pospeševati zasebno gospodarstvo svojih zadružnikov s tem, da posreduje med trgovci in obrtniki in njih odjemalcih, podpira ustanovitev novih obrtij in trgovin, ali pa, da prevzame po potrebi sama ustanovitev takih obrtij in trgovin. Zadruga »Merkur« odkazala si je torej kot prvo in poglavitno svojo nalogo, ustanoviti v Celju, ki je sedaj za celi avstrijski jug nekako trgovsko središče za železnino, trgovino z železnino na debelo in drobno, ter to trgovino založiti s tako velikim fondom, da bode ista zmožna konkurirati z vsako drugo železno trgovino, to tako glede kakovosti blaga, kakor glede nizkih cen. »Zveza slovenskih posojilnic« je kupila za zadrugo v Celju jako primerno hišo in zadruga bo začela kmalu delovati. Bog daj srečo!

Premogarski štrajk na Štajerskem. V köflachškem in voitsberskem revirju počiva vse delo. Včeraj so tudi zadnji premogarji popustili delo in se pridružili štrajkujočim delavcem, tako da štrajka zdaj skoro 3000 mož. Kdo je kriv, da je prišlo do štrajka, to je prvo vprašanje vsacega, kdor čuje o tem štrajku. In resnici na čast se mora priznati, da so ga provzročili velepodjetniki in v prvi vrsti ravnatelj Rochlitzer, ki je vodil pogajanja s premogarji. Slednji so z ozirom na to, da je itak veliki dobiček podjetnikov znamenito narasel, zahtevali naj se zviša minimalna plača za kacij 20%, tako da bi najbolje kvalificirani delavec dobival minimalno 1 gld. 50 kr. na dan, ženske pa po 80 kr. Zahtevali so nadalje premoga, kolikor ga rabijo za dom, brezplačno, dolčitev osemurnega delavnika tudi za tiste premogarje, ki ne delajo pod zemljo ter končno zahtevali, naj jim uprava olje za njih lampice zaračunava za lastno ceno, ne z dobičkom, kakor je bilo doslej navadno. Rochlitzer je vse zahteve točko za točko odbil. Zanašal se je, da bodo politična oblastva z odgonom vkrotila premogarje, kakor l. 1892. Toda to pot se njegovo upanje vsaj doslej še ni izpolnilo. V sredo so bile v Köflachu prve demonstracije. Pri Mitschevem premogokopu Piberstein se je zbralo kacij 800 premogarjev, ki so demonstrovali proti onim tovarišem, ki so hoteli iti na delo. Nasilstvo se ni zgodilo nikako, a vzlic temu je Mitsch sam odredil, naj se delo ustavi. Njegovi delavci so se na to pridružili štrajkujočim. Tudi pred premogokopom Dittler pred poslopjem köflaške premogarske družbe so delavci demonstrirali. Okrajni glavar dr. Herzog je brzojavil v Gradec po vojaštvo, pozneje pa, ko je bil posebni vlak za 300 mož že pripravljen, je naznanil, da vojaštva ni treba. Občinska zastopa v Voitsbergu in v Köflachu sta popolnoma na strani premogarjev in hočeta s posebnimi izjavami obsojiti postopanje ravnatelja Rochlitzerja. Ministrstvo je odposlalo ministerialnega svetnika dr. Zechnerja, da posreduje mej delodajalci in mej delojemalci.

Tragičen slučaj se je primeril na Reki nedavno. V glediški restavraciji sta sedela dva dobra prijatelja trgovska za-

stopnika Raborsky in Rudan. Slednjega je bolela glava. Raborsky mu je ponudil antipirina in Rudan ga je zavžil. Koj na to je postal tako slab, da so ga morali prepeljati domov, kjer je včeraj zjutraj umrl. Mesto antipirina mu je bil njegov prijatelj dal pomotoma strihnina. Raborsky se je tako užalostil radi te nesreče, da se je ustrelil.

Kako se Succi „posti“. »Umetnik« v stradanju, znani Succi, ki se baje zamore postiti 40 do 50 dni, je razkrinkan. »New Yorker Staatszeitung« piše namreč o njem, da so ga v Rio Janeiru zasačili, ko se je krepčal z umetno pripravljenim mesom. Ti preparati in nekoliko kisle vode je zadostovalo, da je lahko izvrševal svoje — lačne čudeže.

Zopet trgovec z dekleti. V Hamburgu je policija prišla 61 let starega lopova Veitha iz Lipsije, kateri je že leta dolgo trgoval z dekleti in imel svoje zaveze čez Italijo v Buenos Aires. Neko 14-letno dekle, ki je bila pri lopovu, so tudi dejali v preiskovalni zapor. Več drugih prodanih deklet se pričakuje te dni iz Kodanja in Rusije.

Smrt radi kurjega očesa. V Bolcanu si je rezal stotnik Zanotti kurje oko ter si zastupil kri. Odrezali so mu nogo, a vendar je moral umreti.

Ženska na vešalih. Dne 2. t. m. zjutraj ob 8. uri je bila na Dunaju obešena Julijana Hummel, ki je bila pred nekaj tedni obsojena na smrt, ker je svojo 5letno hčerko neprestano in tako nečloveško trpinčila, da je umrla. Njen mož, ki je bil tudi obsojen na smrt, je pomiloščen na dosmrtno ječo. Ko se je Julijana Hummel naznanila, da je obsodba na smrt potrjena, se je smejala na glas in rekla »hvala lepa«. Ponoči je večkrat prav mirno spala. Kadar se je zbudila, je molila rožni venec. Zjutraj je spila kavo in snedla dve žemljici. Ko so jo pripeljali pred vešala, je stopala mirno, mrmraje samo: »Jaz sem nedolžna«. Vsa procedura je trajala le 8 minut. Od l. 1809. je to prvi slučaj, da je bila na Dunaju ženska obešena.

Zobozdravnik
Med. Dr. Rado Frlan
naznanja onim zobobolnim, katerim ni mogel meseca septembra radi odhoda iz Škofje Loke ustreči, da se ne naseli s 1. januarjem v Loko, ampak šele 1. marca v Ljubljani, ker namerava v januarju in februarju ogledati vse večje nemške zobozdravniške klinike.

V Berlinu, dne 20. decembra 1899.

Loterijske srečke.

Gradec , 23. decembra.	12,	41,	49,	18,	63.
Lino , 16. decembra.	9,	14,	67,	70,	18.
Brno , 27. decembra.	63,	76,	73,	72,	67.
Dunaj , 23. decembra.	66,	15,	79,	77,	80.
Trst , 30. decembra.	48,	20,	12,	44,	64.
Praga , 20. decembra.	34,	23,	26,	46,	16.

Tržne cene v Ljubljani

3. januarja 1900.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, 100 kg	9	20	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež, „	7	—	Surovo maslo, „	—	85
Ječmen, „	6	—	Jajce, jedno	—	04
Oves, „	6	60	Mleko, liter	—	08
Ajda, „	8	20	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, „	8	—	Telečje „	—	56
Koruza, „	5	70	Svinjsko „	—	80
Krompir, „	2	50	Koštrunovo „	—	36
Leča, „	12	—	Piščanec „	—	45
Grah, „	10	—	Golob „	—	20
Fižol „	8	—	Seno, 100 kilo	—	2
Maslo, kgr.	1	—	Slama „	—	166
Mast, „	70	—	Drva trda, klfr.	—	650
Špeh svež, „	—	60	„ mehka, „	—	450

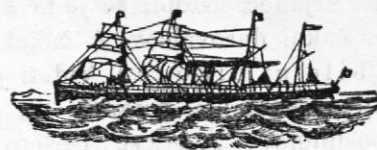
Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Vožnje karte in tovarni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jok in Filadelfijo.

Koncesionirana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice šte. 29 v Ljubljani.

Čemu v Ameriko

ko si doma lahko denarja zasluži, kdor zna pisati in brati in mu je resna volja truditi se. Vprašanja v tej zadevi pošiljajo naj se v zaprtih pismih z napisom „Ne v Ameriko“ poste restante v Ljubljano.

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedo, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenim okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeli pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, katere okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začeti in polagamo na polovicovsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljše nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, kridelujoča in krepčujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvornih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.